

Sygn. akt *IV U 469/14*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Preneta - Ambicka

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Sarama

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2014 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku K. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

o wyłączenie z ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania K. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

z dnia 31.01.2014r. znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 469/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 listopada 2014 r.

Decyzją z dnia 31.01.2014 r. znak:(...), nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. stwierdził, iż wnioskodawca K. B. w okresie od dnia 01.10.2012r. do dnia 30.11.2013r. podlega polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczenia społecznego. Wskazano, że decyzja została wydana w oparciu o art. 13 ust. 3 i art. 11 ust. 3a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L.04.166/1 ze zm.), a także zgodnie z art. 16 ust. 1 i 2 w powiązaniu z art. 14 ust. 5 lit. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 (Dz. Urz. UE nr L.09.284/1 ze zm.). W uzasadnieniu powyższego Zakład przytoczył treść stosowanych przepisów, przedstawił przebieg postępowania przed organem rentowym oraz wskazał, iż poczynione przy współdziałaniu słowackiej instytucji zabezpieczenia społecznego ustalenia prowadzą do wniosku o zasadności ustalenia polskiego ustawodawstwa.

K. B. w złożonym odwołaniu zakwestionował prawidłowość stanowiska ZUS i wniósł o zmianę decyzji i ustalenie dla niego jako właściwego ustawodawstwa słowackiego w spornym okresie od 01.10.2012r. do 30.11.2013r. W obszernym uzasadnieniu wnioskodawca m.in. zarzucił, że zapis art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego odnoszący się do osób, które wykonują pracę najemną i prace na własny rachunek jednoznacznie stanowi, że właściwym ustawodawstwem jest w takiej sytuacji ustawodawstwo kraju, w którym wykonywana jest praca najemna a więc

ustawodawstwo słowackie i takie powinno być ustalone. Powołał się także na orzecznictwo Sądu Najwyższego, które jego zdaniem, winno być w jego sprawie zastosowane.

Wskazywał na wadliwe procedowanie organu rentowego oraz niezastnienie okoliczności, które mogłyby niekorzystnie wpłynąć na ustalone już pierwotnie przez ZUS ustawodawstwo słowackie i stanowić o podjęciu kroków w celu jego zmiany.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. w odpowiedzi na złożone odwołanie wnosił o jego oddalenie. Podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji stwierdził, że jest ono prawidłowe i znajduje uzasadnienie w obowiązujących przepisach prawa. Zaznaczono także, iż S. P. stwierdziła, że firma (...), z którą wnioskodawca miał podpisaną umowę to firma skrzynkowa i na terenie S. nie dochodzi do realnego wykonywania pracy przez jej pracowników. Tym samym wnioskodawca posiadał jeden tytuł do objęcia ubezpieczeniem społecznym tj. prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Polski co uzasadniało wydanie zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca K. B. od 1.03.2010 r. prowadzi działalność gospodarczą - (...) i był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu tej działalności. W dniu 3.08.2012r. wnioskodawca złożył w ZUS oświadczenie o równoczesnym wykonywaniu na terenie P. działalności gospodarczej i na terenie S. zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od dnia 01.08.2012r. na rzecz pracodawcy (...), B. w wymiarze 4 godzin miesięcznie za wynagrodzeniem (...) euro. Dołączając przedmiotową umowę wnioskodawca wniósł o ustalenie właściwego ustawodawstwa.

Pismem z dnia 8.08.2012r. wnioskodawca został zawiadomiony o wszczęciu postępowania administracyjnego i wezwany o złożenie numeru ubezpieczenia na S. oraz dokumentów potwierdzających wykonywanie pracy i wyjazdy do S. W odpowiedzi K. B. złożył w ZUS zgłoszenie do ubezpieczenia na terenie S. oraz kserokopię potwierdzenia odebrania materiałów reklamowych za miesiąc sierpień 2012 r., odcinek potwierdzający wykonanie pracy za ten miesiąc i wypłatę wynagrodzenia

W dniu 19.09.2012r. ZUS stwierdził dla wnioskodawcy podleganie od dnia 01.08.2012r. ustawodawstwu s.w zakresie ubezpieczeń społecznych wskazując, że ustalenie to ma charakter tymczasowy oraz w jakich okolicznościach stanie się ostateczne i jak dalej winien postąpić wnioskodawca. O powyższym ustaleniu tymczasowym została poinformowana s. instytucja ubezpieczeniowa – S. P.. Pismem z daty 14.11.2012r. s. instytucja ubezpieczeniowa sprzeciwiła się ustaleniu ustawodawstwa s. dla wnioskodawcy K. B., wskazując, że praca pracowników firmy (...)w tym, i wnioskodawcy została oceniona jako mająca charakter marginalny.

W dniu 05.11.2012r. do ZUS wpłynęło pismo B. M. z dołączonymi aneksami do umowy o pracę m.in. wnioskodawcy, z którego wynikało, że od dnia 01.08.2012r. wynagrodzenie zostało określone na kwotę (...) euro miesięcznie a wymiar czasu pracy na 12 godzin miesięcznie.

Pismem z dnia 30.11.2012r. wnioskodawca został wezwany przez ZUS o przedłożenie dodatkowej dokumentacji dotyczącej wypłat wynagrodzenia i dodatkowych wyjaśnień, na co udzielił odpowiedzi.

W dniu 20.12.2012r. organ rentowy ustalił dla wnioskodawcy w okresie od dnia 01.08.2012r. do dnia 31.07.2013r. tymczasowe ustawodawstwo p.. Uchylił też opisane wyżej zaświadczenie z daty 19.09.2012 r. Zawiadomienia o tym ustaleniu zostały wysłane do wnioskodawcy i do S. P.. W piśmie wskazano, że są to tymczasowe ustalenia, które staną się ostateczne po upływie dwóch miesięcy od poinformowania s.instytucji ubezpieczeniowej jeżeli nie zostanie zgłoszony sprzeciw.

W dniu 31.12.2012r. wnioskodawca K. B. złożył kolejny wniosek o ustalenie właściwego ustawodawstwa, naprowadzając że w ramach zatrudnienia na terenie S. doszło do zwiększenia wymiaru czasu pracy do 40 godzin miesięcznie i wzrostu wynagrodzenia do kwoty (...) euro. Do wniosku dołączony był aneks do umowy o pracę z datą sporządzenia 01.12.2012r.

Pismem z dnia 04.01.2013r. ZUS uchylił opisane wyżej zaświadczenie z daty 20.12.2012r. i stwierdził, że wnioskodawca w okresie 01.08.2012r. do 30.11.2012 r. podlega ustawodawstwu p. oraz kolejnym pismem z tej samej daty ustalił dla wnioskodawcy jako właściwe ustawodawstwo s. w okresie od 01.12.2012r. do 30.11.2013r

W dniu 23.10.2013 r. do ZUS O/J. w płynęło pismo S. P. z daty 10.10.2013r., w którym wskazano, że K. B. od 1.08.2012 r. do 30.11.2012 r. winien podlegać p. przepisom zaś od 1.12.2012 r. do 30.11.2013 r. s. przepisom prawa. W piśmie tym wskazano, że wobec podejrzenia obchodzenia przepisów dotyczących ubezpieczenia społecznego prowadzono kontrolę w 38 spółkach, które zatrudniały osoby z podejrzenie niskim dochodem i nieistotnymi czynnościami pracowniczymi i stwierdzono, że są to spółki o charakterze fikcyjnym i do realnej działalności pracowników na terytorium S. nie dochodzi. Pod adresem miejsca prowadzenia działalności przez pracodawcę wnioskodawcy nie znajdowało się ani biuro ani zakład. Adres jest wirtualny, umowy z pracownikami zawierane są w P., w miejscu stałego zamieszkania pracodawcy, pracownicy nie mają konkretnego miejsca pracy na S.

O poczynionych ustaleniach i uzyskanych informacjach pismem z 21 listopada 2013 r. ZUS poinformował wnioskodawcę, że w okresie od 1.12.2012 r. do 30.11.2013 r. podlega on ustawodawstwu p.w zakresie ubezpieczeń społecznych i uchylił pismo z 4.01.2013 r. o ustalonym ustawodawstwie s.na okres od 1.12.2012 r. do 30.11.2013 r.

W dniu 3.12.2013r. do organu rentowego płynęło pismo wnioskodawcy ,w którym wskazał, że nie zgadza się na ustaleniem jako właściwego p. ustawodawstwa od dnia 01.12.2012r. do 30.11.2013 r. i wniósł o wydanie stosownej decyzji administracyjnej.

W dniu 31.01.2014r. ZUS Oddział w J. wydał decyzję stwierdzającą podleganie przez wnioskodawcę p. ustawodawstwu w okresie od 01.10.2012r. do 30.11.2013r., która jest przedmiotem odwołania K. B..

(dowód: dokumentacja w aktach organu rentowego)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów. Dowody z dokumentów, złożonych w aktach organu rentowego nie budziły żadnych wątpliwości co do swej autentyczności i brak było podstaw by kwestionować ich wiarygodność.

Strony nie zgłaszały dalszych wniosków dowodowych i nie zachodziły podstawy do dalszego prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu.

Sąd zważył, co następuje:

W okolicznościach niniejszej sprawy z uwagi na podnoszenie przez wnioskodawcę K. B. faktu prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium P. i pozostawania w formalnym stosunku pracy z pracodawcą s. w okresie od 01.08.2012r. do 30.11.2013r. rozważenia wymaga zastosowanie w sprawie przepisów wspólnotowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – rozporządzenie z Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE Nr L.04.166/1) a także rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczące wykonania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 (Dz. Urz. UE Nr L.09.284/1), które powinny być stosowane łącznie.

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego należy do kluczowych kwestii związanych z realizacją swobody przemieszczania się w Unii Europejskiej oraz podejmowania aktywności zawodowej. Polska status państwa członkowskiego Unii Europejskiej uzyskała z dniem 1 maja 2004 r. a zatem przepisy rozporządzeń dotyczących koordynacji krajowych systemów zabezpieczenia społecznego stosuje bezpośrednio. Już w preambule rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 wyraźnie zostało stwierdzone, że pracownicy najemni i osoby prowadzące działalność na własny rachunek przemieszczające się we wspólnocie powinny być objęte systemem zabezpieczenia społecznego tylko jednego państwa członkowskiego w celu uniknięcia zbiegu właściwych ustawodawstw i wynikających z tego komplikacji. Dlatego też obowiązująca w tej materii zasada stosowania ustawodawstwa jednego państwa

członkowskiego polega na podporządkowaniu ustawodawstwu tylko jednego państwa czyli stosowanie jego postanowień tak jakby zainteresowany realizował swą aktywność zawodową w całości na terytorium tego państwa.

Wnioskodawca domaga się ustalenia wobec niego ustawodawstwa właściwego w związku z działalnością zawodową wykonywaną w dwóch państwach członkowskich Unii Europejskiej w P.i S. W takiej sytuacji zastosowanie znajduje art. 13 rozporządzenia 883/2004 a w szczególności jego ust. 3 stanowiący, że osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną (...). Tak jak wskazano wcześniej osoby te traktowane są, do celów stosowania ustawodawstwa określonego zgodnie z tymi przepisami, tak jak gdyby wykonywały każdy swoją pracę najemną lub pracę na własny rachunek i jakby uzyskiwały cały swój dochód w zainteresowanym Państwie Członkowskim - art. 13 ust. 5.

W tym miejscu wyjaśnienia wymagają pewne definicje określeń wspólnotowych. Praca najemna oznacza formę zatrudnienia. Cechą charakterystyczną stosunku pracy jest to, że przez pewien okres jedna osoba wykonuje świadczenia na rzecz innej osoby pod jej kierownictwem, w zamian za co otrzymuje wynagrodzenie (por. wyroki: z dnia 3 lipca 1986 r. w sprawie 66/85, Lawrie-Blum, a także z dnia 11 września 2008 r. w sprawie C-228/07, Petersen). Natomiast pod pojęciem ustawodawstwa należy rozumieć, w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego, przepisy ustawowe, wykonawcze i inne oraz obowiązujące środki wykonawcze odnoszące się do działów systemu zabezpieczenia społecznego, przepisy danego państwa członkowskiego, które tworzą system zabezpieczenia społecznego o charakterze prawa powszechnie obowiązującego w danym państwie. Treść tak określonej normy nie budzi wątpliwości. Status ubezpieczeniowy ustala się według miejsca wykonywania pracy najemnej, którym w omawianej sprawie zgodnie z treścią umowy z 01.07.2012 r. byłaby S.

Procedura dotycząca stosowania art. 13 czyli poinformowanie przez osobę instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, o wykonywaniu pracy w dwóch państwach, wymaga zastosowania procedury przestrzegającej właściwości i kompetencji instytucji ubezpieczeń społecznych przewidzianej w art. 16 rozporządzenia wykonawczego nr 987/2009.

Procedura ta przewiduje mianowicie, że po uzyskaniu informacji o wykonywaniu przez daną osobę pracy w dwóch lub więcej państwach członkowskich, wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy i o swoim tymczasowym określeniu instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca (ust. 2). Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii (ust. 3). W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określone na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia, zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego (ust. 5).

Jak wynika z ustaleń faktycznych, procedowanie ZUS Oddział w J. w tym zakresie było prawidłowe. Należy zauważyć, iż przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 r. z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego) – w rozdziale II art. 2,3 i 4 –obligują wręcz instytucje ubezpieczeniowe państw członkowskich do ścisłego współdziałania przy stosowaniu jego postanowień, także i w sytuacji ustalania właściwego ustawodawstwa. Takie współdziałanie w niniejszej sprawie miało miejsce.

Wypadnie tylko przypomnieć, że stosując się do przytoczonych uregulowań ZUS ustalił dla wnioskodawcy tymczasowe ustawodawstwo s. w piśmie z daty 19.09.2012 r. i co do takich ustaleń sprzeciw został zgłoszony przez s. instytucję zabezpieczenia społecznego, która w oparciu o własne ustalenia zakwestionowała realność stosunku pracy wnioskodawcy z firmą (...)na terenie R. S.. Po uzyskaniu stanowiska S. P. p. instytucja ubezpieczeniowa je zaakceptowała i tym samym uzyskano porozumienie co do kwestii ustawodawstwa właściwego dla wnioskodawcy i ostatecznie zostało ustalone p.ustawodawstwo. Należy wskazać, że co do okresu od 01.08.2012r. do 30.11.2012r. nie może być żadnych wątpliwości wobec prawomocnej decyzjis.instytucji ubezpieczeniowej o niepowstaniu ubezpieczenia na terenie R. S.

W tych okolicznościach ZUS Oddział w J. miał pełne podstawy by wydać zaskarżoną decyzję stwierdzającą wobec wnioskodawcy podleganie p.ustawodawstwu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w okresie od 01.07.2012r. do 30.11.2013r. Odmienny stanowisko prowadziłyby do sytuacji, w której wnioskodawca mimo posiadania niespornego tytułu do objęcia ubezpieczeniem społecznym – tj. prowadzenia działalności gospodarczej na terenie P.tym ubezpieczeniem nie byłby objęty. Jeżeli wnioskodawca uzyska korzystna dla siebie decyzję s.instytucji ubezpieczeniowej to wówczas będzie to nowa okoliczność dająca podstawę do wznowienia postępowania w tym zakresie.

Niejako na marginesie należy dodać, że za przyjęciem zasadności przedmiotowego rozstrzygnięcia przemawia także treść art. 6 ust. 1 b rozporządzenia wykonawczego, mimo że nie odnosi się wprost do niniejszej sprawy w uwagi na uzyskanie jednolitego stanowiska przez instytucje p. i s. W powołanym przepisie wskazano bowiem, iż w przypadku rozbieżności opinii pomiędzy instytucjami lub władzami dwóch lub więcej państw członkowskich w odniesieniu do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa, zainteresowany tymczasowo podlega ustawodawstwu jednego z tych państw członkowskich, przy czym właściwym jest ustawodawstwo państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, jeżeli zainteresowany wykonuje pracę najemną lub pracę na własny rachunek w dwóch lub więcej państwach członkowskich i wykonuje część swej pracy lub prac w państwie członkowskim miejsca zamieszkania lub w przypadku, gdy osoba zainteresowana nie wykonuje pracy najemnej ani pracy na własny rachunek. Przepis ten dąży do uniknięcia sytuacji, w której osoba prowadząca działalność i wykonująca pracę najemną w różnych państwach członkowskich Unii nie będzie podlegała żadnemu ustawodawstwu lub że będzie podlegała ustawodawstwu więcej niż jednego państwa. Taki skutek jest niezgodny z celem art. 48-51 TWE (art. 39 i 42 w tekście skonsolidowanym), którym jest zapewnienie, aby pracownicy, w rezultacie wykorzystania prawa do swobodnego przepływu, nie tracili korzyści należnych im z zabezpieczenia społecznego na podstawie ustawodawstwa danego państwa członkowskiego.

Stwierdzić należy również, że wnioskodawca K. B., wbrew obowiązкови wynikającemu z treści art. 6 kc, nie dowiódł by w okresie sporu wykonywał takie czynności w ramach umowy o pracę na rzecz podmiotu s. by można było przyjąć, że podlega on s. ustawodawstwu. Ciężar udowodnienia faktu natomiast spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

W świetle tak ich ustaleń należy uznać, że jedynym realizowanym przez wnioskodawcę tytułem jest prowadzenie działalności gospodarczej w P. a zatem brak jest podstaw do zastosowania wobec w/w art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady WE nr 883/2004 gdyż nie nastąpił zbieg tytułów do ubezpieczeń społecznych.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie wnioskodawcy uznając, że decyzja ta jest prawidłowa i opiera się na obowiązujących przepisach prawa.